

Protokoll

Leidandmed	EAA.3537.1.2
Kaader	177,178,179
Daatum	29.12.1870
Protokolli number	
Protokolli teema	8. Varavastased kuriteod; 14. Suhted kõrgemate kohtutega. Kriminaalasjade algatamine.
Märkused	loetamatu

Kohtumehed			
Eesnimi	Perekonnanimi	Täisnimi	Roll
Jaak	Kukmann		Peakohtumees
Andrej	Krasowskj		Kohtumees
Tõnnis	Uusna		Kohtumees

Loopre mõisa Härra **Zwiebelberg**, kes praego veel **Kõos** ellab, astus walla kohto ette ja kaebas, et temma maiasse Jõule wimase pühha ösi, kui issi **Pillistwerre** kolme wersta peale pulma läinud, wargad läinud, kaks ukсед setterpuriga läbbi lasknud ja pöitlega wälja lükkanud ja ukсед riwist lahti teinud, ning toas temma kummut kappiga ärra lõhkunud, kaks suwlaegast essite lukkust lahti murxnud ja siis sealt wöttmed wötnud ja keik siibladid lahti wötnud ja pabberid ja asjad pörrantale mahha pildunud, ning kuidas praego leida on ärra warrastanud:

1, Pabberi rahha	105 Rubl. Kp.
2, Kuus pool Imperialt (kuld rahha) wäärt	40 -
3, Penikest hõbbe rahha arwatud	20 -
4. wask rahha, kard tosiga, arwata	4 -
Summa	169 Rubl.-Kp

5, üksteise laeno pabber №	144Rubl
6, Kopongid Tallorahwa rentpankбилletide küllest	42 -
Summa	186Rubl

7, üks kuld repitsi tasko uur, wäärt	80 Rubl.
--------------------------------------	----------

8, kus hõbbe Metalli Tarto Austellungi pealt ja üks hobbe Metall Peterburgi Austellingi pealt ja üks ülle kullatud Pronks Peterburgist , hõbbedad wäärt arwatud	30 -
9. Peale selle paljo kwitungisid ja Documentisid ja seal seas ka se Kwitunk selle ülle, et Juhhan Ibrus 3 rigi Bankbillet 2 Tükki 'a 100 Rubl ja 1 pillet 'a 150 Rubla. Summa 350 Rubl. ülle.	
10, Üks püstool ehk Rewoldil 7 laenguga wäärt	22 -
11, Möisa 6 petserid ärra warrastud, kellest 5 taggasi üllesse leitud metsast ja Kõomõisa wallitsusse petser weel warrastud on wäärt	4 -
Summa	136 Rubl.
12. Ka ühhe sure raud rahha kappi wõtmed	

Sel ösel, kui se ärra lõhkuminne olnud, on mõisa poisid **Mart Prebbin** ja **Hindre Seeberg** pidanud seal wahtima, mis nemmad issi tunistawad, nemmad olnud üllewel kökis üllewel ja käinud ka tihti all watamas, ei olle middagid näinud, ukсед aknad olnud keik kinni ja et toas kobbin ka kuulda olnud, arwanud nemmad, et koer, mis tuppä jänud, kollistab.

Koer, mis toas olnud, hakkanud wäljas aukuma, temma läinud wälja watama ja näinud, et kaks meest mõisa müri ääres seisnud ja jooksma pistnud, agga nemmad neid mehhi suggugi ei olle nenda näinud, et tunda wõib ja neid ei olle tunnud. Pärrest sell sammal korral leidnud ühhed jäljed, mis **Takki Tallo** ladade jure läinud, nemmad läinud perresse ja kutsunud perremehhed appi kutsuma, lada peal otsida, ei olle nemmad tulnud lada peale, waid jänud alla wahtima, kui nemmad seal lada peal õlled puistanud, kuulnud **Hindre Seeberg** üksipäini üks köps mahha hüppama ja ei olle mitte näinud, mis loom se on olnud ja ei olle ka **takki** perremehhed mitte seal al üsna paigal seisnud, waid läinud ärra toa jure watama.

Mart Präbbin ja **Hindre Seeberg** näinud ka, et **Kõomõisa** endine Juusto teggia **Mart Soss** kedda **Zwiebelbergi** Härra, kui juustud ärra warrastadi ammetist lahti lasknud, sel öhtel üllewel mõisa jures on näinud, agga pärrest enam ösi ei olle seal näinud, kui se lõhkuminne olnud.

Mõisa karjamees **Mihkel Woldt** rägib, et temma sel ösi arwata peale pole öö wäljapool mõisa mürisid **Mart Soss** näinud kaks korda eddasi taggasi käima, wasta temmale kül ei olle läinud egga ei olle temmaga räkinud, agga selgeste tunnud, et **Mart Soss** olnud. Sedda teadma **Mihkel Woldt ärnt**, et kül kohto ees küssitud ei sanud.

Kõo mees **Jürri Luik** tunnistas, et **Kõo** endine juustoteggia **Mart Soss** ja mõisa kõrsimees **Jürri Eiswald** üks esmaspääw temmale kõrtsis räkinud, et nemmad **Zwiebelbergi** Härra rahha tahtwad ärra warrastada, temma **Jürri Luik** käinud ka üllewal watamas, kas saksad koddo on, läinud taggasi ja ütelnud, et saksad on **Loopre** läinud, agga nemmad põlle siis mitte läinud et ütelnud hiljaks jäma.

Teine kord laupääw on nemmad 2 nädali eest **Kõomõisa kõrtsis** nenda sammo räkinud, et nemmad tahtwad **Zwiebelbergi** Härra rahha ärra tua enne kui **Loopre** saab todud ja rahha senna sisse wiakse.

Endine **Kõomõisa** juustuteggia **Mart Soss** sai kohto ette kutsutud ja küssitud, kus

temma wimase pühha õhta olnud, ning wastas Mart Soss selle peale, et temma wimase pühha õhto Kõo kõrtsis olnud, sealt läinud Pillistwerre kõrtsi, istunud ahjio su al maas ja läinud Nammawerre kõrtsi, kus õhto hilja senne sanud, seal ösi ees kõrtsis pingi peal magganud ja hommiko seal saia ostnud sõnud ja läinud Pöltsamalt läbbi Kihhelkonnakohto jälle ueste kaebama, et Kõo Härra Zwiebelberg mitte temma aasta palka, mis Kihhelkonnakohhus kätte moistnud ärra ei maksa. Sealt tulnud esmapäwa õhto Kõomõisa kõrtsi taggasi. Kuida Mihkel Woltd räkis, aias Mart Soss wasto, et temma ennam peale selle, kui õhto Kõomõisa kõrtsis on käinud, ösi mitte ennam Kõomõisas kuskil ei olle käinud, ei olle temma Mihkel Woltd egga temma naest näinud, ning ei olle nemmad ka tedda mitte näinud, waid aiada Mihkel Woltd temma peale kiusto pärrast nenda suggust hullo jutto, et kaks aastad temma peale wihhane olnud, kui mõllemad mõisa karja ja juusto teggemisse jures olnud.

Nenda sammo wastas Mart Soss, et temma ei Jürri Luigele ei ka Kõomõisa kõrsimehhele Jürri Eiswald mitte keddagid nenda suggust jutto ei olle räkinnud, ei mitte ka lubbanud mõisa Härra kappisi ja mu asja ärra lõhkuda ja rahha ärra wia, ning ei tea temma sest wargussest mitte keddagi, ei olle ka issi mitte warrastanud.

Selle peale sai Kõomõisa kõrsimees Jürri Eiswald ette kutsutud ja temmale ette ööldud, mis Jürri Luik räkinnud, et seal kolmekeisi arro piddanud ja wastas Jürri Eiswald, et temma Jürri Luik suggugi heasti ei tunne, weel wähhem ei olle temma Jürri Luigele, ei ka juusto Mart Sossile mitte keddagid nenda suggust hullo jutto ei olle räkinnud, ei sest wargussest keddagid ei tea, kes on warrastanud, ei olle ka issi mitte warrastanud, Jürri Luik agga temma peale wihha piddada et temma issa Kõomõisa kõrtsis on pekka sanud. Jürri Eiswald on ka läbbi puistatud, agga ei olle middagi leitud.

Nendasammo räkis kõrsimees Jürri Eiswald, et temma ösi rahhuliste omma toas magganud, ning teada mõisa kubjas Ado Kalmann ja pois Mart Peäbbin, et temma särgi wääl ommas toas magganud. Peale sedda andis Zweiblebergi Härra üllesse, et Mart Soss tedda ka Loopre mehhe Jürri Rell wasto ähwartanud.

Et nüüd ni heaste Juusto Mart Soss, nenda sammo ka kõrsimees Jürri Eiswald kangeste wasto aiawad, et nemmad sest wargussest keddagid ei tea ja warrastanud ei olle, nenda sammo Mart Soss wasto aiab, et temma mitte ennam ösi mõisas ei olle käinud, sedda asja siin suggugi selgeks ei wõinud sada, et tunnistusse mehhed peawad wannutud sama

mõistis: koggokonnakohhus sedda asja Keiserlikko Willandi Sillakohto kätte sata jurde kulamiseks ja mõistmiseks selle palwega, süallust kõwwaste trahwida, et wargus hirmo läbbi wähhemaks jääks.

Mart Soss saab kui tähtjas süallune selle läbbi, et kuida Mihkel Woltd ja temma naene tunnistawad tedda sel ösi weel Kõomõisas näinud ollema, siin jures Keiserlikko Willandi Sillakohto ette sadetud.

Peakohtomees: Jaak Kukmann

Kohtomees: Andrej Krasowskj

dito Tõnnis Uusna